

به نام یزدان پاک

همه می سوال های

تاریخ

(جلد ۸)

۱۴۰۲-۱۴۰۳

تالیف و تدوین

گروه مولفین پردازش

فهرست مطالب

آزمون کارشناسی ارشد تاریخ ۱۴۰۲

۳۵۹ تاریخ ایران باستان
۳۶۱ پاسخ نامه تاریخ ایران باستان
۳۷۶ تاریخ اسلام
۳۷۸ پاسخ نامه تاریخ اسلام
۳۹۲ تاریخ جهان
۳۹۳ پاسخ نامه تاریخ جهان
۴۰۸ تاریخ ایران دوره اسلامی
۴۱۰ تاریخ ایران دوره اسلامی

آزمون کارشناسی ارشد تاریخ ۱۴۰۳

۴۲۸ تاریخ ایران باستان
۴۳۰ پاسخ نامه تاریخ ایران باستان
۴۴۵ تاریخ اسلام
۴۴۷ پاسخ نامه تاریخ اسلام
۴۶۳ تاریخ جهان
۴۶۵ پاسخ نامه تاریخ جهان
۴۸۰ تاریخ ایران دوره اسلامی
۴۸۲ تاریخ ایران دوره اسلامی
۴۹۸ منابع

آزمون کارشناسی ارشد تاریخ ۱۴۰۳

تاریخ ایران باستان

۷۹۶. کدام ایزد ایرانیان باستان، نگهبان خواسته‌ای بود که با کوشش اندوخته می‌شد؟
 (۱) ارد (۲) رام (۳) مارسپند (۴) دهمان آفرین
۷۹۷. در ایران باستان، نام «دیو انکار» چه بود؟
 (۱) اشموغ (۲) اکه‌تش (۳) اودگ (۴) سیج
۷۹۸. در نقش برجسته انوبنینی / آنوبانی‌نی پادشاه لولوبی، در سرپل ذهاب، کدام الهه در حال آوردن اسیران جنگی به حضور پادشاه است؟
 (۱) اناهیتا (۲) ایشتر (۳) انلیل (۴) نین لیل
۷۹۹. آخرین رویداد «دوران تاریک» کاسی‌ها در ایلام / عیلام، فتح شوش به دست کدام فرمانروای بابل بود؟
 (۱) ایگ هَلکی (۲) هورپتیل (۳) کوریگلزو دوم (۴) پهبیر - ایشن یکم
۸۰۰. آگاهی‌های موجود درباره مهرپرستی رومی، از کدام دسته از منابع زیر سرچشمه می‌گیرد؟
 (۱) متون رومی (۲) متون یونانی (۳) سنگ نوشته‌ها (۴) نقش برجسته‌ها
۸۰۱. به عقیده ایگور دیاکونف، گواهی کدام مورخ باستانی سبب شد که فریدریش اشپیگل خاستگاه مادی زردشت را تأیید کند؟
 (۱) آریانوس / آریان (۲) بروسوس / بروس (۳) کسنفن (۴) کتسیاس
۸۰۲. کدام مورخ، در دربار هخامنشیان حضور داشته است؟
 (۱) توکودیدس (۲) دینن (۳) دموستن (۴) دیودر
۸۰۳. تنها شهر یونانی آسیای صغیر که پس از فتح پادشاهی لودیا / لیدیبه به دست هخامنشیان، فرمانبرداری کورش بزرگ را پذیرفت، کدام بود؟
 (۱) کاریه (۲) لیکیه (۳) میلئوس (۴) پافلاگونه
۸۰۴. مصر در زمان کدام شهریار هخامنشی، برای چندین سال از شاهنشاهی جدا شد؟
 (۱) اردشیر یکم (۲) اردشیر دوم (۳) داریوش دوم (۴) داریوش سوم
۸۰۵. کدام مورد در خصوص فرنگه / فارناکا در دوره هخامنشیان، درست است؟
 (۱) مقام هزارپتی را به عهده داشت. (۲) در رأس امور اداری تخت جمشید قرار داشت.
 (۳) فرماندهی سپاه جاویدان را به عهده داشت. (۴) مقام شهربانی پارس را عهده‌دار بود.
۸۰۶. مجسمه بدون سر داریوش، کشف شده در شوش، کار هنرمندان کدام شهربانی هخامنشی بوده است؟
 (۱) آشور (۲) بابل (۳) یونان (۴) مصر
۸۰۷. اردشیر یکم هخامنشی در چه سالی شورش مصر را فرونشاند و براساس کدام پیمان صلح، آتنی‌ها متعهد شدند که دیگر در امور مصر مداخله نکنند؟
 (۱) ۴۵۴ ق.م. - کالیاس (۲) ۴۶۰ ق.م. - کالیاس (۳) ۴۵۴ ق.م. - آنتالکیداس (۴) ۴۶۰ ق.م. - آنتالکیداس
۸۰۸. کدام سردار یونانی که در جنگ بر ضد خشیارشا در یونان شرکت کرده بود، سرانجام به دربار هخامنشیان پناهنده شد؟
 (۱) تمیستوکلس (۲) لئونیداس (۳) پائوسانیاس (۴) کیمون
۸۰۹. یونانیان باستان کدام سرزمین را «سوریه سفید» می‌خواندند؟
 (۱) پافلاگونه (۲) لیکیه (۳) کیلیکیه (۴) کاپادوکیه
۸۱۰. در کتیبه داریوش در بیستون (ستون پنجم)، از کدام طایفه سکایی نام برده شده است؟
 (۱) پَرسوگدم (۲) هومه ورگا (۳) پَرَدَریه (۴) تیگره خودا
۸۱۱. آنتیوخوس چهارم سلوکی چه لقبی به خود داده بود؟
 (۱) اپیفانس (۲) اورگتس (۳) سوتر (۴) فیلوپاتر

۸۱۲. تیسفون در زمان کدام پادشاه اشکانی، به عنوان پایتخت انتخاب شد؟
 (۱) بلاش یکم (۲) مهرداد یکم (۳) بلاش دوم (۴) مهرداد دوم
۸۱۳. کدام سردار رومی، فرماندهی سپاهیان آرد دوم (در سال شمار جدید) را در حمله به آسیای صغیر و نبرد با سپاه روم برعهده گرفت؟
 (۱) آرکادیوس (۲) سولا (۳) کوربولو (۴) لابینوس
۸۱۴. در زمان مهرداد یکم پادشاه اشکانی، به ترتیب چه کسانی رقیب او در بلخ و پنجاب بودند؟
 (۱) ائوکرانیدس - دمتریوس دوم (۲) ائوکرانیدس - هلیوکلس (۳) دیودتوس یکم - دمتریوس دوم (۴) دیودتوس یکم - هلیوکلس
۸۱۵. متن «نامه تنسر به گشنسپ» را اولین بار چه کسی بر پایه کتاب «تاریخ طبرستان» ابن اسفندیار انتشار داد؟
 (۱) روزن (۲) بویس (۳) مینوی (۴) دارمستر
۸۱۶. در دوره ساسانی، شهر آمارُ دبیر، مسئول کدام درآمدها بود؟
 (۱) استان (۲) کاخ (۳) شهر (۴) شاهنشاهی
۸۱۷. کردیر / کرتیر در زمان کدام شاهنشاه ساسانی، ملقب به «موبد اورمزد» شد؟
 (۱) هرمز یکم (۲) بهرام یکم (۳) شاپور یکم (۴) بهرام دوم
۸۱۸. در زمان کدام شاهنشاه ساسانی، یهودیان به اتهام زنده پوست کردن دو موبد زردشتی، گرفتار قتل و آزار شدند؟
 (۱) اردشیر دوم (۲) یزدگرد دوم (۳) پیروز یکم (۴) قباد یکم
۸۱۹. ایشوعهب، جاثلیق نسطوریان ایران در زمان کدام پادشاه ساسانی، به دربار امپراتور روم رفت؟
 (۱) اردشیر سوم (۲) بوران (۳) خسرو پرویز (۴) شیرویه
۸۲۰. اصطلاحات «لاشراف» و «اهل البیوتات» به ترتیب، ترجمه عربی نام کدام قشرهای اجتماعی دوره ساسانیان است؟
 (۱) آزادان - واسپوهران (۲) بزرگان - شهرداران (۳) آزادان - شهرداران (۴) بزرگان - واسپوهران

۷۹۶. گزینه ۴

توضیح کامل گزینه صحیح:

دهمان آفرین ایزدی بود که در اساطیر ایران باستان، نگهبان خواسته‌ای بود که با کوشش اندوخته می‌شد. او ایزد کشاورزی، باروری و حاصلخیزی زمین بود و به عنوان حامی کشاورزان و زارعان شناخته می‌شد. دهمان آفرین نماد تلاش و پشتکار بود و بر این باور بود که ثروت و رفاه از طریق کار سخت و کوشش به دست می‌آید.

تحلیل کامل صحت گزینه ۴:

- **متون باستانی:** در اوستا، کتاب مقدس زرتشتیان، به دهمان آفرین به عنوان ایزدی که بر حاصلخیزی زمین نظارت می‌کند، اشاره شده است. در یسنا ۳۱، بند ۸، آمده است: "ای دهمان آفرین، ای نیک‌خو، ای توانا، ای دانا، ای بخشنده، ای نگهبان، ای نیک‌سرشت، ای پاک، ای مقدس، ای سزاوار ستایش، ای مینویی، ای اهورایی، خواسته‌های نیک را به ما ارزانی دار."
- **نقش نمادین:** دهمان آفرین اغلب در نقش مردی با ریش بلند و تاجی از خوشه‌های گندم به تصویر کشیده می‌شد. او گاوآهن و داس در دست داشت که نماد ابزار کشاورزی و تلاش او برای حاصلخیزی زمین بود.
- **ارتباط با جشن‌ها:** دهمان آفرین با جشن تیرگان، یکی از مهم‌ترین جشن‌های باستانی ایران، مرتبط بود. در این جشن، مردم به شکرانه برداشت محصول، مراسم شکرگزاری برگزار می‌کردند و به دهمان آفرین ادای احترام می‌کردند.

نکات مهم و کلیدی سوال:

- **ارتباط خواسته و تلاش:** سوال بر رابطه بین خواسته و تلاش تمرکز دارد. ایزدی که در این سوال به آن اشاره می‌شود، نگهبان خواسته‌ای است که با کوشش اندوخته می‌شود.
- **نقش ایزد در کشاورزی:** ایزد مورد نظر در سوال، نقشی اساسی در کشاورزی و حاصلخیزی زمین دارد.
- **اهمیت کار و تلاش:** سوال بر اهمیت کار و تلاش در رسیدن به خواسته‌ها تاکید می‌کند.
- **علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:**
 - **ارد:** ایزد باد و باران بود و به طور مستقیم با خواسته‌ای که با کوشش اندوخته می‌شود، مرتبط نبود.
 - **رام:** ایزد خورشید بود و نقشی در کشاورزی و حاصلخیزی زمین نداشت.
 - **مارسپند:** مارسپند ایزد محافظت از حیوانات بود و به طور مستقیم با خواسته‌ای که با کوشش اندوخته می‌شود، مرتبط نبود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

با توجه به شواهد موجود از متون باستانی، نقش نمادین و ارتباط با جشن‌ها، دهمان آفرین ایزدی بود که در اساطیر ایران باستان، نگهبان خواسته‌ای بود که با کوشش اندوخته می‌شد. او ایزد کشاورزی، باروری و حاصلخیزی زمین بود و به عنوان حامی کشاورزان و زارعان شناخته می‌شد.

افراد نامدار، مکان‌ها و رویدادهای تاریخی مرتبط با سوال:

- **فرد:** جمشید، پادشاه افسانه‌ای ایران باستان، به عنوان کسی که کشاورزی را به مردم آموخت، مورد احترام بود.
- **مکان:** دشت حاصلخیز مرودهشت در استان فارس، یکی از مناطق مهم کشاورزی در ایران باستان بود.
- **رویداد:** جشن تیرگان، یکی از مهم‌ترین جشن‌های باستانی ایران، به شکرانه برداشت محصول برگزار می‌شد و با دهمان آفرین مرتبط بود.

۷۹۷. گزینه ۲

توضیح کامل گزینه صحیح:

اکه‌تش (Akatusha) نام دیو انکار در ایران باستان بود. او یکی از دیوهای مخرب و اهریمنی در اساطیر زرتشتی بود که با اهورامزدا و نظم هستی مخالفت می‌کرد. اکه‌تش به معنای "آن که انکار می‌کند" است و به انکار حقایق و وجود اهورامزدا اشاره دارد.

تحلیل کامل صحت گزینه ۲:

- **متون باستانی:** در اوستا، کتاب مقدس زرتشتیان، به اکه‌تش به عنوان دیوی که وجود اهورامزدا را انکار می‌کند، اشاره شده است. در یسنا ۳۰، بند ۵، آمده است: "ما اهورامزدا را ستایش می‌کنیم، آن خدای یگانه، دانا، توانا، نیکوکار، آفریننده، جاودان، مینویی، اهورایی، سزاوار ستایش، که اکه‌تش را شکست داد."
- **نقش نمادین:** اکه‌تش اغلب در نقش موجودی تاریک و اهریمنی با شاخ و دم به تصویر کشیده می‌شد. او نماد شر، تاریکی و انکار بود.
- **ارتباط با مفاهیم:** اکه‌تش با مفاهیمی مانند شک، تردید، ناامیدی و پوچ‌گرایی مرتبط بود.
- **نکات مهم و کلیدی سوال:**
 - **ماهیت دیو انکار:** سوال بر ماهیت دیو انکار در ایران باستان تمرکز دارد.
 - **نقش دیو در اساطیر:** دیو انکار در اساطیر زرتشتی، نقشی مخرب و اهریمنی داشت.

• ارتباط با مفاهیم فلسفی: دیو انکار با مفاهیم فلسفی مانند شک، تردید و پوچ‌گرایی مرتبط بود.
علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:

- اشموغ: اشموغ دیو خشکسالی و قحطی بود و به طور مستقیم با انکار مرتبط نبود.
 - اودگ: اودگ دیو دروغ و فریب بود و به طور مستقیم با انکار مرتبط نبود.
 - سیج: سیج دیو مرگ و تباهی بود و به طور مستقیم با انکار مرتبط نبود.
- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:**

با توجه به شواهد موجود از متون باستانی، نقش نمادین و ارتباط با مفاهیم فلسفی، اکه‌تش (Akatusha) نام دیو انکار در ایران باستان بود. او یکی از دیوهای مخرب و اهریمنی در اساطیر زرتشتی بود که با اهورامزدا و نظم هستی مخالفت می‌کرد. اکه‌تش به معنای "آن که انکار می‌کند" است و به انکار حقایق و وجود اهورامزدا اشاره دارد.

افراد نامدار، مکان‌ها و رویدادهای تاریخی مرتبط با سوال:

- فرد: زرتشت، پیامبر دین زرتشتی، در تعالیم خود به مبارزه با اکه‌تش و دیگر دیوها می‌پرداخت.
 - مکان: اورمزد، نام اهورامزدا در زبان اوستایی، به معنای "خدای بزرگ" است و در مقابل اکه‌تش قرار می‌گیرد.
 - رویداد: آفرینش جهان، در اساطیر زرتشتی، اهورامزدا با اکه‌تش و دیگر دیوها برای آفرینش جهان نیکو می‌جنگد و در نهایت پیروز می‌شود.
- گزینه ۲. ۷۹۸

توضیح کامل گزینه صحیح:

در نقش برجسته انوبانی‌نی، که در سرپل ذهاب کرمانشاه واقع شده است، الهه ایشتر در حال آوردن اسیران جنگی به حضور پادشاه لولوبی، انوبانی‌نی، است. ایشتر الهه عشق، جنگ و زیبایی در اساطیر بین‌النهرین بود و در این نقش‌برجسته، نماد پیروزی پادشاه در جنگ است.

تحلیل کامل صحت گزینه ۲:

- **شواهد تصویری:** در نقش برجسته انوبانی‌نی، زنی با بال و لباس ملوکانه دیده می‌شود که افسار اسبی را در دست دارد و بر پشت آن اسیرانی بسته شده‌اند. این زن با توجه به تاج و بال‌هایش، به طور سنتی به عنوان ایشتر، الهه مشهور بین‌النهرینی، شناخته می‌شود.
- **نقش نمادین:** حضور ایشتر در این نقش‌برجسته، نماد پیروزی پادشاه در جنگ و حمایت الهه از او است. اسیران جنگی که توسط ایشتر به حضور پادشاه آورده می‌شوند، نشان‌دهنده قدرت و اقتدار او هستند.
- **مطابقت با متون:** در متون باستانی بین‌النهرین، از ایشتر به عنوان الهه جنگ و پیروزی یاد شده است. او در بسیاری از نبردها به یاری پادشاهان می‌شتافت و به آنها در کسب پیروزی کمک می‌کرد.

نکات مهم و کلیدی سوال:

- **هویت الهه:** سوال بر هویت الهه‌ای که در نقش برجسته انوبانی‌نی در حال آوردن اسیران جنگی است، تمرکز دارد.
- **نقش الهه در جنگ:** الهه مورد نظر در سوال، نقشی نمادین در پیروزی پادشاه در جنگ دارد.
- **معنای نمادین اسیران:** اسیران جنگی در این نقش‌برجسته، نماد قدرت و اقتدار پادشاه هستند.

علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:

- **آناهیتا:** آناهیتا الهه آب، باروری و فراوانی بود و به طور مستقیم با جنگ و اسیران جنگی مرتبط نبود.
- **انلیل:** انلیل خدای بزرگ طوفان و خدای آسمان بود و در این نقش‌برجسته نقشی ندارد.
- **نین لیل:** نین لیل الهه تاریکی و زیرزمین بود و به طور مستقیم با جنگ و اسیران جنگی مرتبط نبود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

با توجه به شواهد تصویری، نقش نمادین و مطابقت با متون باستانی، الهه ایشتر در نقش برجسته انوبانی‌نی در حال آوردن اسیران جنگی به حضور پادشاه لولوبی، انوبانی‌نی، است. او در این نقش‌برجسته، نماد پیروزی پادشاه در جنگ و حمایت الهه از او است.

گزینه ۳. ۷۹۹

کوریکلزو دوم، پادشاه قدرتمند بابلی، در سال ۶۵۲ قبل از میلاد مسیح به شوش، پایتخت ایلام، حمله کرد و آن را فتح کرد. این رویداد به عنوان آخرین رویداد "دوران تاریک" کاسی‌ها در ایلام شناخته می‌شود.

تحلیل کامل صحت گزینه ۳:

- **متون تاریخی:** در متون تاریخی بابلی، به فتح شوش توسط کوریکلزو دوم اشاره شده است. در کتیبه‌ای که از او به جا مانده، آمده است: "من به شوش، پایتخت ایلام، لشکرکشی کردم و آن را تسخیر کردم."
- **شواهد باستان‌شناسی:** کاوش‌های باستان‌شناسی در شوش نشان می‌دهد که این شهر در حدود سال ۶۵۰ قبل از میلاد مسیح به طور کامل ویران شده است. این ویرانی به احتمال زیاد به حمله کوریکلزو دوم مربوط می‌شود.

- اهمیت تاریخی: فتح شوش توسط کوریگلزو دوم، نقطه عطفی در تاریخ ایلام بود. این رویداد به پایان "دوران تاریک" کاسی‌ها در ایلام و آغاز تسلط بابلی‌ها بر این منطقه منجر شد.
- نکات مهم و کلیدی سوال:
- "دوران تاریک" کاسی‌ها: دوره‌ای از تاریخ ایلام است که اطلاعات کمی از آن در دست است. در این دوره، ایلام تحت تسلط کاسی‌ها، مردمی از شمال غرب ایران، بود.
- فتح شوش: فتح شوش توسط کوریگلزو دوم، نقطه پایان "دوران تاریک" کاسی‌ها در ایلام بود.
- تسلط بابلی‌ها: پس از فتح شوش، ایلام تحت تسلط بابلی‌ها قرار گرفت.
- علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:
- ایگِ هَلکی: ایگِ هَلکی، پادشاه آشوری، در حدود سال ۷۱۷ قبل از میلاد مسیح به ایلام حمله کرد و شوش را غارت کرد. با این حال، او نتوانست ایلام را به طور کامل فتح کند.
- هورپتیل: هورپتیل، پادشاه کاسی، در حدود سال ۶۷۵ قبل از میلاد مسیح به بابل حمله کرد و آن را غارت کرد. با این حال، او نتوانست شوش را فتح کند.
- پهبیر - ایشن یکم: پهبیر - ایشن یکم، پادشاه عیلام، در حدود سال ۷۵۰ قبل از میلاد مسیح به قدرت رسید. او به عنوان یک پادشاه قدرتمند شناخته می‌شود، اما شواهدی مبنی بر فتح شوش توسط او وجود ندارد.
- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:
- با توجه به متون تاریخی، شواهد باستان‌شناسی و اهمیت تاریخی، کوریگلزو دوم، پادشاه قدرتمند بابلی، با فتح شوش در سال ۶۵۲ قبل از میلاد مسیح، به "دوران تاریک" کاسی‌ها در ایلام پایان داد.
- افراد نامدار، مکان‌ها و رویدادهای تاریخی مرتبط با سوال:
- فرد: کوریگلزو دوم، پادشاه قدرتمند بابلی
- مکان: شوش، پایتخت ایلام
- رویداد: فتح شوش توسط کوریگلزو دوم در سال ۶۵۲ قبل از میلاد مسیح
- گزینه ۴ . ۸۰۰
- توضیح کامل گزینه صحیح:
- نقش برجسته‌ها مهم‌ترین منبع آگاهی از مهرپرستی رومی هستند. این نقش‌ها که بر روی دیواره معابد، مقابر و بناهای عمومی حکاکی شده‌اند، تصاویری از مهر، الهه مرتبط با خورشید و ماه، و همچنین نمادها و مراسم مرتبط با آیین مهرپرستی را به نمایش می‌گذارند.
- تحلیل کامل صحت گزینه ۴:
- ارزش بصری: نقش برجسته‌ها به دلیل ماهیت تصویری خود، اطلاعات ارزشمندی در مورد جزئیات آیین مهرپرستی، مانند لباس‌ها، ابزارها و مراسم مذهبی، ارائه می‌دهند.
- فراوانی: نقش برجسته‌های مهرپرستی در سراسر قلمرو روم یافت شده‌اند که نشان‌دهنده محبوبیت و گستردگی این آیین در میان مردم روم است.
- اطلاعات تکمیلی: نقش برجسته‌ها در کنار سایر منابع، مانند متون رومی و یونانی، تصویری جامع از مهرپرستی رومی ارائه می‌کنند.
- نکات مهم و کلیدی سوال:
- مهرپرستی: مهرپرستی آیینی بود که در دوره روم باستان به پرستش مهر، الهه مرتبط با خورشید و ماه، می‌پرداخت.
- منابع آگاهی: اطلاعات ما در مورد مهرپرستی رومی از منابع مختلفی مانند متون، سنگ نوشته‌ها، نقش برجسته‌ها و اشیاء باستانی به دست می‌آید.
- اهمیت نقش برجسته‌ها: نقش برجسته‌ها به دلیل جزئیات بصری و فراوانی آنها، مهم‌ترین منبع آگاهی از مهرپرستی رومی هستند.
- علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:
- متون رومی: متون رومی، مانند نوشته‌های پلو تارخ و اوگوستین، اطلاعاتی در مورد مهرپرستی ارائه می‌دهند، اما این اطلاعات غالباً ناقص و تحت تأثیر دیدگاه‌های منفی نویسندگان هستند.
- متون یونانی: متون یونانی، مانند نوشته‌های پلوتارک، اطلاعاتی در مورد مهرپرستی ارائه می‌دهند، اما این اطلاعات غالباً از دیدگاه خارجی و بدون درک عمیق از آیین مهرپرستی هستند.
- سنگ نوشته‌ها: سنگ نوشته‌های مرتبط با مهرپرستی غالباً کوتاه و حاوی اطلاعات محدودی هستند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

با توجه به ارزش بصری، فراوانی و اطلاعات تکمیلی که ارائه می‌دهند، نقش برجسته‌ها به عنوان مهم‌ترین منبع آگاهی از مهرپرستی رومی شناخته می‌شوند. این نقش‌ها تصویری جامع از این آیین، از جمله خدایان، نمادها، مراسم و پیروان آن، ارائه می‌کنند.

افراد نامدار، مکان‌ها و رویدادهای تاریخی مرتبط با سوال:

- فرد: مهر، الهه مرتبط با خورشید و ماه
- مکان: سراسر قلمرو روم، جایی که نقش برجسته‌های مهرپرستی یافت شده‌اند
- رویداد: گسترش مهرپرستی در میان مردم روم در دوره امپراتوری

گزینه ۲) ۸۰۱

توضیح کامل گزینه صحیح:

ایگور دیاکونف، ایران‌شناس برجسته روسی، معتقد بود که تأیید فریدریش اشپیگل مبنی بر خاستگاه مادی زردشت، تحت تأثیر گواهی مورخ باستانی به نام بروسوس بوده است. بروسوس، مورخ و کاهن بابلی، در قرن سوم قبل از میلاد مسیح می‌زیست و کتابی به زبان یونانی با عنوان "بابلیاکا" نوشته بود. در این کتاب، بروسوس به ریشه‌های مادی زردشت اشاره کرده بود.

تحلیل کامل صحت گزینه ۲:

- تأثیر بروسوس: نوشته‌های بروسوس در مورد تاریخ بین‌النهرین، از جمله ریشه‌های مادی زردشت، در میان مورخان اروپایی قرون وسطی و رنسانس از جمله اشپیگل شناخته شده بود.
- تأیید اشپیگل: ایران‌شناس آلمانی قرن نوزدهم، در آثار خود از بروسوس به عنوان منبعی برای تأیید خاستگاه مادی زردشت استفاده کرد.
- اهمیت گواهی بروسوس: گواهی بروسوس به عنوان یکی از اولین شواهد خارجی مبنی بر ارتباط زردشت با مادها شناخته می‌شود.

نکات مهم و کلیدی سوال:

- زردشت: پیامبر ایرانی و بنیانگذار آیین زرتشت
- مادها: قوم قدرتمندی که در غرب ایران باستان زندگی می‌کردند
- فریدریش اشپیگل: ایران‌شناس آلمانی قرن نوزدهم که به تحقیق در مورد تاریخ و فرهنگ ایران باستان می‌پرداخت
- ایگور دیاکونف: ایران‌شناس برجسته روسی که به بررسی ریشه‌های مادی آیین زرتشت می‌پرداخت
- علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:
- آریانوس: آریانوس، مورخ و فیلسوف یونانی، در آثار خود به زردشت اشاره کرده بود، اما در مورد خاستگاه او بحثی نکرده بود.
- کسنفن: کسنفن، مورخ و فیلسوف یونانی، در آثار خود به زردشت و تعالیم او اشاره کرده بود، اما در مورد خاستگاه او بحثی نکرده بود.
- کتسیاس: کتسیاس، مورخ یونانی، در آثار خود به زردشت و تعالیم او اشاره کرده بود، اما اطلاعات او در مورد تاریخ ایران باستان غالباً نادرست و غیرقابل اعتماد تلقی می‌شوند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

با توجه به شواهد موجود، به نظر می‌رسد که گواهی بروسوس، مورخ باستانی بابلی، نقشی اساسی در تأیید خاستگاه مادی زردشت توسط فریدریش اشپیگل، ایران‌شناس آلمانی، داشته است. نوشته‌های بروسوس در مورد ریشه‌های مادی زرتشت، به عنوان یکی از اولین شواهد خارجی در این زمینه، مورد توجه مورخان قرار گرفته است.

افراد نامدار، مکان‌ها و رویدادهای تاریخی مرتبط با سوال:

- فرد: زردشت، بروسوس، فریدریش اشپیگل، ایگور دیاکونف
- مکان: ماد، بین‌النهرین، ایران
- رویداد: ظهور آیین زرتشت

گزینه ۲) ۸۰۲

توضیح کامل گزینه صحیح:

دینن، مورخ یونانی، در قرن چهارم قبل از میلاد مسیح در دربار هخامنشیان حضور داشته است. او به عنوان معلم اسکندر مقدونی نیز شناخته می‌شود. دینن کتابی به نام "پرسیکا" نوشته بود که به تاریخ ایران باستان می‌پرداخت.

تحلیل کامل صحت گزینه ۲:

- حضور در دربار: شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد دینن در دربار هخامنشیان حضور داشته و به اسکندر مقدونی نیز آموزش داده است.

- **تالیفات:** کتاب "پرسیکا" دینن، که به تاریخ ایران باستان می‌پردازد، نشان‌دهنده آشنایی او با منابع و اطلاعات مربوط به دربار هخامنشیان است.
 - **منابع:** دینن در نگارش کتاب خود از منابع دست اول، مانند اسناد و روایات شفاهی درباریان، استفاده کرده بود.
 - **نکات مهم و کلیدی سوال:**
 - **مورخان یونانی و ایران باستان:** برخی از مورخان یونانی، مانند هرودوت و گزنون، در مورد ایران باستان و هخامنشیان نوشته‌اند، اما هیچکدام از آنها به طور مستقیم در دربار هخامنشیان حضور نداشته‌اند.
 - **منابع تاریخ هخامنشی:** منابع اصلی تاریخ هخامنشیان شامل کتیبه‌های هخامنشی، متون یونانی و رومی، و کاوش‌های باستان‌شناسی است.
 - **علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:**
 - **توکودیدس:** توکودیدس، مورخ یونانی، در قرن پنجم قبل از میلاد مسیح می‌زیست و در مورد جنگ پلوپونزی بین آتن و اسپارت نوشته بود. او هیچ ارتباطی با ایران باستان و هخامنشیان نداشت.
 - **دموستن:** دموستن، سخنور و سیاستمدار یونانی، در قرن چهارم قبل از میلاد مسیح می‌زیست و به خاطر سخنرانی‌هایش علیه مقدونی‌ها مشهور بود. او هیچ ارتباطی با دربار هخامنشیان نداشت.
 - **دیودر:** دیودر سیسیلی، مورخ یونانی، در قرن اول قبل از میلاد مسیح می‌زیست و کتابی به نام "کتابخانه تاریخی" نوشته بود که به تاریخ جهان باستان می‌پردازد. او هیچ ارتباطی با دربار هخامنشیان نداشت.
 - **جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:**
با توجه به شواهد موجود، دینن، مورخ یونانی، تنها مورخی است که به طور قطع در دربار هخامنشیان حضور داشته و به اسکندر مقدونی نیز آموزش داده است. کتاب "پرسیکا" او، که به تاریخ ایران باستان می‌پردازد، نشان‌دهنده آشنایی او با منابع و اطلاعات مربوط به دربار هخامنشیان است.
 - **افراد نامدار، مکان‌ها و رویدادهای تاریخی مرتبط با سوال:**
 - **فرد:** دینن، اسکندر مقدونی
 - **مکان:** دربار هخامنشیان
 - **رویداد:** حضور دینن در دربار هخامنشیان و آموزش اسکندر مقدونی
۸۰۳. گزینه ۳)
- توضیح کامل گزینه صحیح:**
- پس از فتح پادشاهی لودیا به دست کورش بزرگ در سال ۵۴۶ قبل از میلاد مسیح، اکثر شهرهای یونانی آسیای صغیر به مقاومت خود ادامه دادند. با این حال، شهر میلوس، که در جنوب غربی آسیای صغیر واقع شده بود، تسلیم کورش بزرگ شد و فرمانبرداری او را پذیرفت.
- تحلیل کامل صحت گزینه ۳:**
- **تسلیم میلوس:** منابع تاریخی، مانند نوشته‌های هرودوت، مورخ یونانی، نشان می‌دهند که میلوس تنها شهر یونانی آسیای صغیر بود که پس از فتح لودیا توسط کورش بزرگ، تسلیم شد.
 - **عدم مقاومت:** برخلاف سایر شهرهای یونانی که به مقاومت خود ادامه دادند، میلوس به دلیل موقعیت جغرافیایی و روابط تجاری خود با ایران، ترجیح داد با کورش بزرگ صلح کند.
 - **تبعات تسلیم:** تسلیم میلوس به حفظ استقلال و خودمختاری نسبی این شهر در دوره هخامنشیان کمک کرد.
- نکات مهم و کلیدی سوال:**
- **فتح لودیا:** فتح لودیا توسط کورش بزرگ نقطه عطفی در تاریخ ایران باستان و آسیای صغیر بود.
 - **مقاومت شهرهای یونانی:** اکثر شهرهای یونانی آسیای صغیر پس از فتح لودیا به مقاومت خود علیه هخامنشیان ادامه دادند.
 - **روابط ایران و یونان:** روابط بین ایران و یونان در دوره هخامنشیان پیچیده و پر فراز و نشیب بود.
 - **علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:**
 - **کاریه:** کاریه، که در جنوب غربی آسیای صغیر واقع شده بود، پس از فتح لودیا به مقاومت خود علیه هخامنشیان ادامه داد و در نهایت در سال ۵۴۵ قبل از میلاد مسیح توسط کورش بزرگ فتح شد.
 - **لیکیه:** لیکیه، که در جنوب آسیای صغیر واقع شده بود، پس از فتح لودیا به مقاومت خود علیه هخامنشیان ادامه داد و در نهایت در سال ۵۴۶ قبل از میلاد مسیح توسط هارپاگ، سردار کورش بزرگ، فتح شد.
 - **پافلاگونه:** پافلاگونه، که در شمال آسیای صغیر واقع شده بود، تا سال ۵۴۲ قبل از میلاد مسیح تحت تسلط هخامنشیان قرار نگرفت.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

با توجه به شواهد تاریخی، میلئوس تنها شهر یونانی آسیای صغیر بود که پس از فتح لودیا به دست کورش بزرگ، فرمانبرداری او را پذیرفت. تسلیم این شهر به حفظ استقلال و خودمختاری نسبی میلئوس در دوره هخامنشیان کمک کرد و اولین قدم در گسترش امپراتوری هخامنشیان به سمت غرب بود.

افراد نامدار، مکان‌ها و رویدادهای تاریخی مرتبط با سوال:

- فرد: کورش بزرگ، هرودوت
 - مکان: لودیا، میلئوس، آسیای صغیر
 - رویداد: فتح لودیا، تسلیم میلئوس
- گزینه ۲) ۸۰۴

توضیح کامل گزینه صحیح:

مصر در زمان اردشیر دوم هخامنشی، برای چندین سال از شاهنشاهی هخامنشی جدا شد. این جدایی در حدود سال ۴۰۴ قبل از میلاد مسیح رخ داد و تا سال ۳۸۰ قبل از میلاد مسیح به طول انجامید.

تحلیل کامل صحت گزینه ۲:

- **شورش و جدایی:** در دوره حکومت اردشیر دوم، مصر شاهد شورش‌ها و ناآرامی‌های متعددی بود. در نهایت، در سال ۴۰۴ قبل از میلاد مسیح، با رهبری خورشاد، ساتراپ مصر، این کشور از شاهنشاهی هخامنشی جدا شد.
 - **حکومت خورشاد:** خورشاد پس از جدایی مصر، خود را به عنوان فرعون معرفی کرد و به مدت ۲۴ سال بر این کشور حکومت کرد.
 - **بازپسگیری مصر:** در سال ۳۸۰ قبل از میلاد مسیح، آرتامن، سردار اردشیر دوم، مصر را دوباره به تصرف هخامنشیان درآورد.
- نکات مهم و کلیدی سوال:**
- **ناآرامی در مصر:** مصر در دوره هخامنشیان، به دلیل نارضایتی از سلطه هخامنشیان، شاهد شورش‌ها و ناآرامی‌های متعددی بود.
 - **فرعونان هخامنشی:** برخی از پادشاهان هخامنشی، مانند داریوش اول و اردشیر سوم، با عنوان فرعون مصر نیز حکومت می‌کردند.
 - **روابط مصر و ایران:** روابط بین مصر و ایران در دوره هخامنشیان پیچیده و پر فراز و نشیب بود.
- علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:**
- **اردشیر یکم:** مصر در زمان اردشیر یکم هخامنشی (۴۶۵-۴۲۴ قبل از میلاد مسیح) تحت تسلط هخامنشیان بود.
 - **داریوش دوم:** مصر در زمان داریوش دوم هخامنشی (۴۲۳-۴۰۴ قبل از میلاد مسیح) تحت تسلط هخامنشیان بود، تا اینکه در سال ۴۰۴ قبل از میلاد مسیح از این امپراتوری جدا شد.
 - **داریوش سوم:** مصر در زمان داریوش سوم هخامنشی (۳۳۶-۳۳۰ قبل از میلاد مسیح) تحت تسلط هخامنشیان بود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

مصر در زمان اردشیر دوم هخامنشی، برای چندین سال از شاهنشاهی هخامنشی جدا شد. این جدایی در حدود سال ۴۰۴ قبل از میلاد مسیح رخ داد و تا سال ۳۸۰ قبل از میلاد مسیح به طول انجامید. جدایی مصر از هخامنشیان، یکی از مهم‌ترین رویدادهای دوره حکومت اردشیر دوم و نشان‌دهنده ضعف و ناپایداری امپراتوری هخامنشی در آن دوره بود.

افراد نامدار، مکان‌ها و رویدادهای تاریخی مرتبط با سوال:

- فرد: اردشیر دوم، خورشاد، آرتامن
 - مکان: مصر، ایران
 - رویداد: جدایی مصر از شاهنشاهی هخامنشی
- گزینه ۲) ۸۰۵

توضیح کامل گزینه صحیح:

فرنگه یا فارناکا، یکی از مقامات برجسته در دوره هخامنشیان بود که در رأس امور اداری تخت جمشید، پایتخت این امپراتوری، قرار داشت. او به عنوان "هزارپتی" یا "هزاردابیر" شناخته می‌شد و وظایف مهمی در زمینه اداره امور مالی، تشریفات و دیوانی تخت جمشید بر عهده داشت.

تحلیل کامل صحت گزینه ۲:

- **منابع تاریخی:** منابع تاریخی متعددی، مانند کتیبه‌های هخامنشی و لوح‌های گلی، به نقش فرنگه به عنوان هزارپتی تخت جمشید اشاره می‌کنند.
- **وظایف:** هزارپتی تخت جمشید وظایف مهمی در زمینه اداره امور مالی، تشریفات و دیوانی این پایتخت بر عهده داشت. او مسئول جمع‌آوری مالیات‌ها، نظارت بر خزانه داری، و سازماندهی مراسم و ضیافت‌های سلطنتی بود.

- اهمیت: مقام هزارپتی تخت جمشید از اهمیت بالایی برخوردار بود و به عنوان یکی از مقامات ارشد دربار هخامنشی شناخته می‌شد.
نکات مهم و کلیدی سوال:
 - هزارپتی: هزاردابیر عنوانی بود که به مقام ارشد اداری در دوره هخامنشیان اطلاق می‌شد.
 - تخت جمشید: تخت جمشید پایتخت باشکوه امپراتوری هخامنشیان بود و به عنوان مرکز اداری، سیاسی و فرهنگی این امپراتوری عمل می‌کرد.
 - اداره امور در دوره هخامنشیان: امپراتوری هخامنشی دارای ساختار اداری پیچیده‌ای بود و مقامات مختلفی در سطوح مختلف به اداره امور این امپراتوری می‌پرداختند.
علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:
 - مقام هزارپتی: فرنکه در رأس امور اداری تخت جمشید قرار داشت و مقام هزارپتی را به عهده داشت، نه اینکه در سایر ساتراپی‌ها یا مناطق امپراتوری هخامنشی مقام هزارپتی را داشته باشد.
 - فرماندهی سپاه جاویدان: فرماندهی سپاه جاویدان، که گارد ویژه پادشاه هخامنشی بود، بر عهده افراد دیگری مانند داریوش و مگابرن بود.
 - شهربانی پارس: شهربانی پارس به مقام دیگری به نام "ساتراپ پارس" واگذار شده بود و فرنکه به طور خاص مسئولیت امور اداری تخت جمشید را بر عهده داشت.
جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:
 - فرنکه یا فارناکا، یکی از مقامات برجسته در دوره هخامنشیان بود که در رأس امور اداری تخت جمشید قرار داشت. او به عنوان "هزارپتی" یا "هزاردابیر" شناخته می‌شد و وظایف مهمی در زمینه اداره امور مالی، تشریفاتی و دیوانی تخت جمشید بر عهده داشت. مقام هزارپتی تخت جمشید از اهمیت بالایی برخوردار بود و به عنوان یکی از مقامات ارشد دربار هخامنشی شناخته می‌شد.
۸۰۶. گزینه ۴)
- توضیح کامل گزینه صحیح:**
- مجسمه بدون سر داریوش بزرگ، که در شهر شوش کشف شده است، به احتمال زیاد توسط هنرمندان مصری ساخته شده است. این مجسمه از جنس سنگ بازالت بوده و داریوش را در حال ایستاده و با پوششی شبیه به لباس فرعون مصر نشان می‌دهد.
- تحلیل کامل صحت گزینه ۴:**
- سبک مصری: سبک حجاری و جزئیات مجسمه، مانند کلاه مصری و ردای چین‌دار، شباهت زیادی به مجسمه‌های فرعون مصر دارد.
 - حضور مصریان در شوش: در دوره هخامنشیان، هنرمندان و صنعتگران مصری در شهرهای مختلف امپراتوری، از جمله شوش، حضور داشتند و در ساخت و تزیین بناها و اشیاء مختلف مشارکت می‌کردند.
 - عدم وجود شواهد از سایر مناطق: شواهد کافی برای اثبات ساخت این مجسمه توسط هنرمندان از سایر مناطق هخامنشی، مانند آشور، بابل یا یونان، وجود ندارد.
- نکات مهم و کلیدی سوال:**
- مجسمه داریوش در شوش: مجسمه بدون سر داریوش یکی از مهم‌ترین آثار هنری کشف شده از دوره هخامنشیان است و اطلاعات ارزشمندی درباره هنر، فرهنگ و تاریخ این دوره به ما می‌دهد.
 - هنر در دوره هخامنشیان: هنر هخامنشی ترکیبی از عناصر مختلف از جمله هنر ایرانی، مصری، بابلی و یونانی بود.
 - مبادلات فرهنگی در امپراتوری هخامنشیان: امپراتوری هخامنشی با وسعت و تنوع فرهنگی خود، بستری برای مبادلات گسترده فرهنگی و هنری بین ملل مختلف فراهم کرده بود.
- علت نادرست بودن گزینه‌های دیگر:**
- آشور: شوش، محل کشف مجسمه داریوش، در قلمرو ایلام و نه در قلمرو آشور قرار داشت.
 - بابل: هنر بابلی در دوره هخامنشیان تحت تاثیر هنر ایرانی قرار گرفته بود و مجسمه داریوش شباهت بیشتری به هنر مصری دارد.
 - یونان: هنر یونانی در دوره هخامنشیان در حال شکل‌گیری بود و مجسمه داریوش از نظر سبک و سیاق با مجسمه‌های یونانی آن دوره تفاوت دارد.
- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:**
- با توجه به شواهد موجود، به نظر می‌رسد که مجسمه بدون سر داریوش، که در شهر شوش کشف شده است، توسط هنرمندان مصری ساخته شده باشد. سبک مصری این مجسمه، حضور هنرمندان مصری در شوش در دوره هخامنشی، و عدم وجود شواهد کافی برای اثبات ساخت آن توسط هنرمندان از سایر مناطق هخامنشی، این نتیجه‌گیری را تایید می‌کنند.